

TISKOVÁ ZPRÁVA

V Praze dne 17. 3. 2022

PRŮZKUM SP ČR: ČESKÉ FIRMY ČELÍ ROSTOUCÍM PROBLÉMŮM, ALE UKRAJINĚ POMÁHAJÍ

První týdny války na Ukrajině přinášejí rostoucí negativní dopady na ekonomickou situaci českých firem. Přesto většina z nich pomáhá finančně, ubytováním nebo výrobky a službami a je připravena nabídnout ukrajinským uprchlíkům práci. Aktivně se do pomoci Ukrajině zapojily více než čtyři pětiny dotázaných firem. Ukázal to bleskový průzkum Svazu průmyslu a dopravy ČR, který se uskutečnil od 11. do 15. března mezi 124 průmyslovými podniky. Šetření také potvrdilo, že největší dopad má na firmy skokové zdražování energie a surovin. Rostoucí náklady ale plánuje část podniků řešit dlouhodobě a systematicky investicemi do energetických úspor nebo technologické a digitální transformace.

Na většinu firem má válka na Ukrajině negativní vliv. Uvedlo to 86 % podniků. Průzkum ale ukázal, že výrazněji než přímé dopady obchodu s Ruskem, Běloruskem nebo Ukrajinou ovlivňují firmy nepřímé důsledky války. Nejvíce teď firmy omezuje skokové zdražování energie a surovin. Na podnikání více než poloviny dotázaných mají tyto faktory velký dopad, na 15 % firem dokonce fatální.

Podniky brzdí i obavy z nedostatku a omezení dodávek některých vstupů nebo zdražování pohonných hmot. „Plně si uvědomujeme, že určité ztráty z války musíme nést všichni. Po dvou letech pandemie je to ale pro podniky další rána. Vláda musí být připravena zasáhnout tam, kde by hrozily nenávratné dopady na celá odvětví. Zdražování energie a pohonných hmot je skokové a nenadálé. Situaci by pomohl například slíbený balíček konkrétních opatření, který by mimo jiné obsahoval kompenzace nepřímých nákladů pro energeticky nejnáročnější odvětví a úpravu poplatků za obnovitelné zdroje energie. Firmy by se tak mohly soustředit na aktivní pomoc při řešení dopadů války na Ukrajině, aniž by musely výrazněji zdražovat či omezovat své provozny,” upozorňuje Jaroslav Hanák, prezident Svazu průmyslu a dopravy ČR.

PODNIKY CHTĚJÍ EKONOMICKOU SITUACI ŘEŠIT AKTIVNĚ A SYSTEMATICKY

Skoro dvě třetiny firem stále ještě vyhodnocují, jaké konkrétní dopady má či bude mít konflikt na jejich podnikání. Podstatná část podniků si ovšem uvědomuje, že situaci je nutné řešit z dlouhodobého pohledu a systematicky. Víc než třetina firem chce proto investovat do energetických úspor, čtvrtina do obnovitelných zdrojů energie a necelá pětina plánuje zvyšovat produktivitu práce využitím prvků digitalizace nebo Průmyslu 4.0.

Téměř polovina dotázaných firem by preferovala, aby stát namísto krátkodobých kompenzací podporoval dlouhodobá prorůstová opatření, jako jsou investice do výzkumu a vývoje nebo otevírání nových exportních trhů. Prioritně by pak firmy uvítaly, kdyby stát již provedl některá konkrétní opatření k zamezení růstu cen energie a pohonných hmot.

Průzkum také ukázal, že už teď musí některé firmy sáhnout k operativním řešením. **„Je jasné, že se bude dále zdražovat a inflace poroste, proto firmy hledají další úspory. Téměř polovina firem plánuje snižování provozních nákladů i zdražování svých produktů a služeb. Čtvrtina podniků pak bohužel musí sáhnout i do rozpočtu na plánované investice, což rozhodně není dobrá zpráva,”** upozorňuje Bohuslav Čížek, ředitel Sekce hospodářské politiky a hlavní ekonom Svazu průmyslu a dopravy ČR.

FIRMY CHTĚJÍ VÁLEČNÝM UPRCHLÍKŮM POMÁHAT

Více než čtyři pětiny firem se aktivně zapojily do pomoci válkou zasažené Ukrajině, a to především finančně a materiálně. Více než čtvrtina podniků pomohla uprchlíkům nebo rodinám svých ukrajinských zaměstnanců s ubytováním. Další firmy nabídly k dispozici své výrobky nebo služby. **„Přestože na některé firmy doléhá nová situace a perou se s nedostatkem lidí či rostoucími cenami energie či surovin, vlna solidarity a pomoci je obrovská. Vážím si toho a všem firmám za to děkuji,”** říká Jaroslav Hanák, prezident Svazu průmyslu a dopravy ČR.

Skoro tři čtvrtiny firem uvedly, že jsou připraveny zaměstnat uprchlíky z Ukrajiny. 124 firem zapojených do průzkumu hlásí již teď skoro 1500 volných míst, která mohou nabídnout uprchlíkům. Podniky hledají převážně kvalifikované kandidáty a jsou připraveny nabídnout i dlouhodobou spolupráci. Od začátku války už se také části firem podařilo některé ukrajinské uprchlíky zaměstnat.

„Zaměstnavatelé zatím naráží na administrativní překážky, jako je vyřizování víz a dalších dokumentů. To by se ale mělo změnit schválením Lex Ukrajina, který zaměstnávání uprchlíků zrychlí a zjednoduší. Musíme ocenit, s jakou rychlostí stát upravil vízové a další povinnosti, aby vše fungovalo, ačkoliv chápeme, že hlavně personální kapacita resortů je teď kvůli přílivu uprchlíků omezená,” říká prezident Svazu průmyslu a dopravy Jaroslav Hanák.

Více než polovina podniků by v tuto chvíli uvítala zrychlení postupů při zaměstnávání ukrajinských uprchlíků. Firmy také počítají s tím, že budou uprchlíkům v práci pomáhat s překonáváním jazykové bariéry a sehrají tak významnou roli v jejich adaptaci a integraci. Téměř dvě třetiny podniků například chtějí na pracovišti zajistit co nejvíc informací v češtině i ukrajinštině, třetina firem plánuje nabízet jazykové kurzy češtiny nebo překladatele.

Více než polovina firem, které se zapojily do průzkumu Svazu průmyslu, v současné době zaměstnává ukrajinské pracovníky. Jejich návrat do vlasti ale pro podniky zatím nepředstavuje výraznější problém. Téměř dvě třetiny firem, kterých se odchod Ukrajinců týká, se s nastalou situací dokážou vyrovnat.

PARAMETRY PRŮZKUMU

Průzkum Svazu průmyslu a dopravy ČR se uskutečnil ve dnech 11. až 15. března 2022 a zúčastnilo se ho 124 průmyslových podniků z členské základny Svazu ze všech krajů a odvětví. 12 % bylo malých firem do 50 zaměstnanců, 41 % středních firem s 51 až 250 zaměstnanci a 48 % velkých firem nad 250 zaměstnanců.

Svaz průmyslu a dopravy ČR je největším zaměstnavatelským svazem v České republice. Zastřešuje 32 svazů a asociací a 150 individuálních členských firem. Celkově hájí zájmy 11 tisíc firem, které zaměstnávají 1,3 milionu pracovníků. Je nestátní organizací, nezávislou na vládě, politických stranách a odborech, ovlivňující hospodářskou a sociální politiku vlády a působící na vytváření optimálních podmínek pro podnikání. Jako oficiální připomínkové místo komentuje průměrně 140 zákonů či vládních předpisů ročně. Hájí zájmy zaměstnavatelů v evropských a světových organizacích, zejména jako člen Konfederace evropského podnikání BusinessEurope.